

Grundlovens § 100, betog Regjeringen sig dog selv Leiligheden til at kunne fremsthynde Organisationen. Jeg skal imidlertid ikke videre anse derover; men efterat Regjeringen har gjort dette, efterat den har paataget sig ved fælles Autoriteter at styre Staten, da mener jeg ogsaa, at det er dens Pligt nu, da der er saa lang Udsigt for Befolkningen i de forskjellige Lande til at kunne komme til fælles Repræsentation, at opgjøre, hvad de enkelte Lande have at svare for de forgangne Aar; jeg mener, at Regjeringen skylder Kronens Værdighed, Statens Myndighed og den troblevne Befolkning at opgjøre dette og ikke at skyde det hen til en siern fælles Forsatning, som kun vilde være et Tvistsens Gble, som netop vilde kastes ind mellem de forskjellige Lande, naar de engang skulle samles i en fælles Repræsentation. Jeg haaber, at Regjeringen vil gjøre det, at Regjeringen vil sørge for, at ethvert Land, som jo ikke er souveraint, men kun har lidt mere end Provindscharakter, kommer til at svare, hvad det skylder og bør svare til de fælles Udgifter for den forbigangne Tid.

Ne: Ligesom jeg er aldeles enig med den høistærede Finantsminister i, at den Finantslov, som er givet for en vitterlig Dvergangsperiode, ikke kan eller skal være Udtrykket af en tilkommende Statsorganisation, saaledes finder jeg igjen paa den anden Side, at Finantsloven maa frembære et Phystognomi af den Politik, som Regjeringen er betænkt paa at følge i det Indre, er betænkt paa at følge i Udviklingen i det Indre, som hverken kan eller bør standses paa Grund af den forestaaende Statsorganisation. Jeg troer derfor, at denne foreløbige første Behandling bør kunne give Anledning til, at saadanne Spørgsmaal kunne klare sig om Ordningen af administrative Punkter, der staae i en nær Berøring med, eller faae en større eller mindre, middelbar eller umiddelbar Indflydelse paa Finantsloven. Det blev, det vil erindres, og erindres vistnok gerne, da den første Finantslov fremlagdes her i Thinget, fremhævet af den høistærede Finantsminister, hvorledes Statshuusholdningen egentlig først vilde kunne vente nogen fuldkommen tilfredsstillende Ordning, naar Communevæsenet modtog en Ordning, der svaa-

rede til den, der er tilfagt i Grundloven. Alt det virkelig er saa, har upaatvivelig godtgjort sig for Betragtningen og godtgjort sig i Rendsgjerninger i de paafølgende Aars Løb. Der er ved Mangelen af en Ordning af Communerne's Forhold, saaledes som den er tilfagt, opstaaet en Usikkerhed, baade fra Communerne's og fra Lovgivningens Side i Bedømmelsen af de Forhold, hvori Communerne og Staten ved mange finantfielle Berøringer komme til hinanden, ligesom vi ogsaa, som Folge af at den forventede Communallovgivning endnu ikke er traadt i Kraft, paa den ene Side see en vis Slaphed i Communerne og paa den anden en dog i det Mindste sporadisk, Bestræbelse for en bedre Udvikling, der netop strander paa Usikkerheden af dette Forhold imellem Communerne og Staten. Tidspunktet er derfor vistnok saare paatrængende, naar Udviklingen skal gaae sin rette Vej, og naar den navnlig igjennem Finantsloven og Alt, hvori den dermed staaer i Berøring, skal arbejde sig frem, saa det er af paatrængende Vigtighed, troer jeg, at vi, før vi gaae til Finantslovens Behandling, komme til Kundskab om, paa hvad Standpunkt Regjeringen i denne Henseende befinder sig. Ligesom jeg derfor haaber, at man herom maa kunne give Oplysning, og ligesom jeg troer, at denne allerede fra Begyndelsen vil være en vigtig Veiledning i flere Forhold, hvorpaa Finantsloven har Indflydelse, saaledes er dette navnlig ogsaa Tilfældet ved en anden Administration, hvor lignende svævende Forhold kunne siges at være tilstede, det vil sige, hvor der ere Ordninger, der have forsvævet i længere Tid og endnu ikke have fundet deres endelige Afgjorelse. Dette gjælder især Skolevæsenet, jeg mener ikke Almueskolevæsenet i sin større Udstrækning, som vel neppe kan finde en Ordning, før Communevæsenet er ordnet; men jeg mener navnlig den Deel af Skolevæsenet, som i Finantsloven spiller en ikke ubetydelig Rolle, nemlig det lærde Skolevæsen. Det bliver nu for Tiden drevet som en Industri fra Statens Side i en vis Henseende, forsaavidt Staten tildeels udelukkende vedligeholder de Indretninger, igjennem hvilke den lærde Undervisning befordres. Det er allerede oftere un-